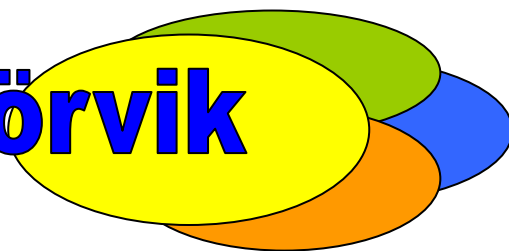

Skolområde Rörvik

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Rörviks skola;
grundskola 1-9,
med förskoleklass och fritidshem

läsåret 2016-2017

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen:

Grundskola inkl förskoleklass och fritidshem.

Ansvariga för planen: Rektor initierar arbetet med planen.

Vår vision: Förskoleklassens, grundskolans och fritidshemmets verksamhet genomsyras av en god stämning och sammanhållning bland barn, elever och personal. Alla möts dagligen av trygghet och respekt.

Planen gäller från 2016-08-01

Planen gäller till 2017-07-31

Elevernas delaktighet: Elevrådet medverkar med synpunkter vid upprättande, uppföljning och översyn av planen. Elevrådsrepresentanter informerar.

Vårdnadshavarnas delaktighet: Föräldrarådet får möjlighet att ge synpunkter på planens innehåll och utformning.

Personalens delaktighet: En arbetsgrupp/trygghetsgruppen bestående av representanter från varje arbetsenhet arbetar med att upprätta, följa upp och se över planen.

Förankring av planen: Trygghetsgruppen/rektor presenterar planen för övrig personal. Detta sker vid APT 6/9..

Information till föräldrar sker genom pedagoger, hemsida och på föräldramöten.

Information till elever sker genom pedagoger, rektor och kurator.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats: Fjolårets plan utvärderades av Trygghetsgruppen tillsammans med rektor.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan: Trygghetsgruppen och rektor. Trygghetsgruppen består av representanter från skolans olika verksamheter och arbetslag. Elevråden medverkar och skolans Föräldraråd får också information och kan lämna synpunkter.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan:

Årets plan ska utvärderas senast 2017-08-15

Hur årets plan ska utvärderas: Trygghetsgruppen ansvarar för att samla in synpunkter i respektive arbetslag. Elevrådet bereds möjlighet att komma med synpunkter.

Trygghetsgruppen har ansvar för att sammanställa utvärderingen.

Ansvarig för att årets plan utvärderas: Rektor

Främjande insatser

Områden som berörs av insatsen: Kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion och annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Våra mål är att:

*alla inom vårt skolområde ska vara väl förtrogna med innehållet i planen mot diskriminering och kränkande behandling samt ordningsregler.

*uppmuntra och skapa en god och trygg fysisk och psykisk arbetsmiljö för både barn och personal i skolan.

*stärka barnens medkänsla och inlevelse i andra människors situation.

*flickor och pojkar ska ha samma möjligheter att pröva och utveckla förmågor och intressen

utan begränsningar utifrån stereotypa könsroller.

*skapa en förståelse för andra kulturer.

*alla tar hänsyn till att vi har olika förutsättningar och behov.

Insats: Det främjande arbetet är en fortgående process som ska bedrivas på ett kontinuerligt och målinriktat sätt.

*Rektor ansvarar för att alla inom vårt skolområde är väl införstådda med innehållet i planen mot diskriminering och kränkande behandling.

*Klassråd, elevråd och fritidsråd har kontinuerliga möten.

*Rastvakter som observerar och ingriper.

*Några tillfällen i veckan vuxenledda rastaktiviteter för F-6.

*Spontant och planerade etiska samtal.

*Regelbunden livskunskap i alla klasser.

*Samarbete med elevhälsan och vård/fältassistenter.

*Regelbunden föräldrakontakt och vid särskilda behov.

*Trygghetsgruppen arbetar enligt arbetsbeskrivning för ansvarsområden inom Rörviks skola.

*Vi uppmärksammar elevers ursprung på ett positivt sätt. Vi fångar upp deras kultur i det pedagogiska arbetet genom arbete med FN, barnkonventionen och olika högtider.

*Undervisning om alla religioner och trosuppfattningar sker främst enligt kursplan i ämnet religionskunskap.

Ansvarig: Rektor och pedagoger

Datum när det ska vara klart 2017-08-15

Kartläggning

Kartläggningsmetoder: Kartläggningen görs genom social dokumentation med kompletterande frågor. Klassförstandare/mentorerna följer upp resultat i sin klass, fördjupar vid behov och kommer fram till åtgärder. Vi kartlägger om eleverna upplever att det finns otrygga platser på skolgården och i skolbyggnaderna. Fritidshemmet gör en separat kartläggning genom särskilda intervjufrågor.

Områden som berörs i kartläggningen: Kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder

Hur eleverna har involverats i kartläggningen: Varje elev får göra social dokumentation och vara delaktiga i att kartlägga miljöer.

Hur personalen har involverats i kartläggningen: Klassföreståndare/mentor sammanställer den sociala dokumentationen och genomför också ev kompletterande frågor och kartläggning av miljöer. Resultatet av kartläggningen diskuteras och analyseras i Trygghetsgruppen.

Resultat och analys: Resultatet av kartläggningen gör att pedagogerna vet vilka elever som känner sig rädda och vem de är rädda för. Pedagogerna vet också vilka som är "dumma" mot någon och vilka som känner sig ensamma. Vi får en tydlig bild av vilka elever som utsätts för/utsätter andra för kränkande behandling och vad den kränkande behandlingen innebär i varje enskilt fall. Det ger oss en bild av vilka åtgärder och förändringar som vi behöver göra.

Under läsåret 2016-2017 har vi intervjuer med alla elever i åk 2, 5 och 8, samt enkäter.

Förebyggande åtgärder ....när kartläggningen är klar.

Områden som berörs av åtgärden: Kränkande behandling och ålder.

Mål och uppföljning: Förebyggande åtgärder

Åtgärd :

- *Vuxentillsyn i omklädningsrum och studiehall.
- *Aktualisera regler och följa upp genom kontakt med vårdnadshavare.
- *Vuxennärvaro i skogen på fritidshemmet.

Ansvarig: Rektor/trygghetsgrupp/klassföreståndare/mentorer

Datum när det ska vara klart: 2016-06-16

Policy: Utdrag ur: FÖRVÄNTANSDOKUMENT RÖRVIKS SKOLA:

Ni kan förvänta er av oss i skolan:

- *att all personal arbetar för att skapa trygghet för eleverna.
- *att alla elever ska mötas med hänsyn, vänlighet och respekt.
- *att det ska finnas en positiv anda på skolan.
- *att de vuxna hjälper eleverna att lösa konflikter.
- *att skolan tar tag i trakasserier och mobbning så fort vi får vetskap om det och vårt mål är att ingen elev ska behöva gå till skolan med oro eller rädsla.
- * att berörd lärarpersonal har ansvar för att ta kontakt med familjen om något särskilt hänt.
- *att vi bemöter flickor och pojkar som jämlika och arbetar aktivt för jämställdhet.

Vi förväntar oss av dig som elev att du ska uppträda hänsynsfullt, artigt och vänligt. Det innebär:

- *att mobbning och trakasserier inte accepteras.

Vi förväntar oss av dig som förälder:

- *att du är uppmärksam på trakasserier och mobbningstendenser och ser till att personalen får veta om något barn utsätts för obehag. Mobbning är svårt att upptäcka, därför är sådant som barnen berättar hemma värdefullt för skolan att veta.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling:

- *Årlig kartläggning med kontinuerlig uppföljning (se kartläggning).
- *Rastvaktsorganisationen.
- *Återkommande diskussioner vid personalmöten om nuläget på skolan.
- *Ett öppet samtalsklimat mellan personalen, mellan personal och elever samt mellan personal och föräldrar.

Rutiner för akuta situationer

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till: I första hand vänder man sig till ansvarig pedagog, klassföreståndare eller mentor. I andra hand vänder man sig till rektor.

Det finns också en Trygghetsgrupp bland personalen som man kan vända sig till då mobbning förekommer.

Rektor informeras alltid då det förekommit kränkande behandling.

Rektor kontaktar även elevhälsan vid behov.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever: Mentor/ansvarig pedagog pratar med berörda elever för att få en samlad bild av vad som hänt. Rektor informeras.

Då elev kränker annan elev gör pedagogen eller annan personal som har sett eller tagit emot beskedet om kränkningen en skriftlig redogörelse på dokumentationsblankett. Vid fysisk skada fyller man dessutom i en "olycksblankett" och informerar föräldrar att de ska göra en anmälan till kommunens försäkringsbolag (serva med informationsblankett som rektor handhar). Vårdnadshavare kontaktas av ansvarig pedagog eller rektor. Dokumentationen skickas till huvudmannen (förvaltningschefen).

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal: Då vuxen kränker elev ska rektor informeras först. Rektor samtalar först med uppgiftslämnaren/den utsatta eleven och därefter samtalar rektor med den vuxne som kränkt eleven. Rektor skriver en skriftlig redogörelse på dokumentationsblankett.

Vårdnadshavare kontaktas av rektor. Dokumentationen skickas till huvudmannen (förvaltningschefen).

Rutiner för att utreda och åtgärda när personal kränks av elev: Då elev kränker personal ska rektor informeras först. Rektor samtalar först med uppgiftslämnaren och därefter samtalar rektor med eleven. Rektor skriver en skriftlig redogörelse på dokumentationsblankett.

Vårdnadshavare kontaktas av rektor. Dokumentationen skickas till huvudmannen (förvaltningschefen).

Rutiner för uppföljning: Uppföljande samtal efter en till två veckor.

Mentor/ansvarig pedagog ansvarar för uppföljningen då elev kränker elev.

Rektor ansvarar för uppföljningen då personal kränker elev.

Rutiner för dokumentation: All dokumentation görs skriftligt vid varje aktuellt tillfälle och förvaras hos både mentor och rektor. Dokumentationen ska också skickas till huvudmannen (förvaltningschefen).

Ansvarsförhållande: Mentor/ansvarig pedagog ansvarar för de första utredande insatserna samt dokumentation. Rektor har det övergripande ansvaret för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling.

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling

- Carl blir ofta kontaktad via msn av elever på skolan. Där kallar de honom ”pucko” och ”tjockis”. De har också lagt ut bilder av Carl på Lunarstorm. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i klassrummet och vill inte lugna ner sig trots lärarens tillsägelse. Ett gräl som uppstår emellan dem slutar med att läraren ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. ”Han är en ensamvarg”, säger klassläraren. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunderna

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet ”Det är för hårt arbete för en tjej”. [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratorn på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratorn ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att ”Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa”. [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria MVG, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen
- ”Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck”. Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

DO använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar ”Din pappa är jävla CP.” [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan

skickar hem Patrik med orden ”ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!”
[diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne ”äckliga lebb”. [trakasserier]
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]